

Aleksandra Tomić Dada

Pakovanje intime

**NARODNI MUZEJ CRNE GORE
ATELJE DADO**

CETINJE, NOVEMBAR 2008.

«« "Povedi me", 2007
duboka štampa 7,5 cm x 9,7 cm

Rita, 2007.
duboka štampa, 10,3x8cm

"Ispitivanje i produblјivanje mogućnosti modernog čoveka, ili čoveka koga isključivo određuje autentičnost sopstvenih iskustava, morala su nužno da se kreću u dva pravca: u nastojanju da se utvrdi kakvo bi moglo da bude oličenje i eventualno kakva bi mogla da bude struktura sveta isključivo datog kao utisak ili fenomen; i u definisanju smisla i eventualne svrhe ljudske egzistencije shvaćene isključivo kao smenјivanje, ukrštanje i kontekst utisaka." Giulio Carlo Argan¹

Najsveobuhvatniji način za sagledavanje iskustava o životu i umjetnosti za Aleksandru Tomić, je forma dnevnika. Bilo da bilježi uobičajene, dnevne rutinske radnje, relacije i doživljaje ili u formi grafičkih listova, umjetnica pakuje svoju intimu - nesigurnosti, strahove, strepnje, skrivene želje, osjećanja...

Sasvim neočekivano pred nama se otvara jedan neposredni doživljaj svijeta za kojim čezne - svijeta u kome su žive uspomene iz djetinjstva, u kome je opipljiva lakoća i prozračnost maslačka, gdje se osjećaju mirisi i vide slike iz roditeljskog doma... I taman kad nam se učinilo da se odvažila da nam ponudi svoj brižljivo čuvani, učeareni mikrokosmos, shvatamo da je potrebno još vremena i strpljivog osluškivanja, jer je treperenje ovih predstava diskretno, uzdržano, skoro sasvim utišano. Kroz nizove formi moguće je raspoznati različite emotivne faze, naslutiti krhkost i fragilnost njenog ženskog bića ali i osjetiti snagu i kompaktnost njenog umjetničkog ega.

Radovi iz ove serije su malih formata, što je primjereno Aleksandrinom diskretnoj, utišanoj poetici. Ona ih ograđuje, omeđava, da bi sačuvala važne stvari, odložila potajnu žudnju, umanjila nesigurnost i naizgled postala manje ranjiva.

Sa jednakom posvećenošću, ona miješa, kombinuje, prilagođava različite materijale i postupke. Na ovim kolažima "...umetničko delo živi sopstvenim životom, a ne više kao odraz tuđeg, pokazuje i da prostor nije više zamišljen kao homogena i jedinstvena celina..."². Oni su kompaktni, minuciozni u tretmanu forme, do detalja isplanirani. Čak su i prividne nesavršenosti u funkciji rada - naprsla površinska membrana, ispod koje proviruje trnje, keks ili ljuska od oraha, koji u osnovi krti, i podložni lomovima, postaju čvrsti i otporni kada im se dā nova prevlaka, postojana "zaštitna" membrana. Njeno cijepanje razbija iluzije o predmetu čiju prirodu samo naslućujemo, ali je i metafora "bolne", traumatične komunikacije sa spoljnim svijetom. Time izaziva osjećanje zabune, pretvarajući "trompe l'oeil u trompe d'epit".

"U igri postoji dobitak, kao što postoji i gubitak; ne treba da učestvuje u radosti onaj ko ne učestvuje u patnji." Pol Gogen³

Za razliku od oštrih ivica, tamnih površina kolaža grafike sadrže nježnu, prefinjenu toplinu, potenciranu upotrebom pastelnih tonova. Kolorit varira od zelenih, oker, plavih koje su gradirane u zavisnosti od dominantne emocije. To su posebni pejzaži duše, sa stilizovanim svedenim formama koje imaju konkretno značenje, nekada jasno raspoznatljivo a nekada teško za odgonetnuti, i posredno reflektuju unutrašnje pulsiranje.

Naglašavajući važnost prostora u kome radi kao mjestu koje "mora da ima specifičnu atmosferu, (ambijent koji gradim je deo mog rada)" ona u pojedinim radovima referira na relacije sa spoljašnjim svijetom, vraćajući nas na čauru kao njeno bezbjedno stanište, utrobu koju fetus - ona sama ne želi napustiti.

1 Giulio Carlo Argan, *Studije o modernoj umetnosti*, Nolit, Beograd, 1982, str. 113.

2 Ibid, str. 233.

3 Pol Gogen, *Zapisi civilizovanog divljaka*, Mono&Mañana, Beograd, 2004, str. 34.

Bez naziva, 2008.
kombinovana tehnika, 14x10 cm

Otvorenost za nova iskustva kao da je sputana potrebom sagledavanja svega sa distance, vremenske i fizičke udaljenosti. "Dete se rađa zrelo, već poseduje atavistička iskustva i nema razlike između njegovog iskustva i iskustva odraslog čoveka" smatra C.G.Argan⁴, ali je ono ipak nedovoljno spremno za direktno suočavanje sa svakodnevicom. Aleksandrino biće je bačeno u vrtlog spoljnog svijeta, raširenih ruku, ali poučeno greškama ostaje bojažljivo i nesigurno, gleda unazad. Nadjačavajući strah od poraza ona izlazi iz ljuštore, spremna za nove okršaje, svjesna da će tanani, paperjasti maslačak njenog bezbrižnog djetinjstva ostati neraspršen samo u njenoj uobrazilji.

4 Giulio Carlo Argan, Akile Bonito Oliva, *Moderna umetnost 1770-1970-2000 II*, Clio 2005. str. 130.

Bez naziva, 2007.
kombinovana tehnika, 14x10 cm

Predstave iako malih formata koji ograničavaju polje djelovanja odišu prozračnošću, pročišćene su i “prožete vazduhom i svetlošću” sa minimumom elemenata, i jedinstvenim osjećajem prostora koji nije “ni dubina ni površina”.

Iako ponekad zatočeni u vrtlogu sopstvenih osjećanja, njeni putevi se ne gube i vraćaju se uvijek na polaznu tačku. “Bočne ulice su jednako jasne kao i glavna: ne može se reći da li nas ovaj čudesni prostor pritiska kao kristalna ploča ili nas privlači i uvlači do dna, do ničega, kao što je pod od leda.”⁵

Mirjana Dabović Pejović

Bez naziva, 2008.
kombinovana tehnika, 10x14 cm

“Exploring and deepening the possibilities of modern man, or man solely determined by the authenticity of his own experience, necessarily had to go in two directions: trying to establish what might be the embodiment and possibly the structure of the world given exclusively as an impression or phenomenon; and defining the sense and possible purpose of human existence seen exclusively as a succession, intertwining and context of impressions.” Giulio Carlo Argan¹

To Aleksandra Tomić, the most comprehensive way to view experiences of life and art is the diary. Whether noting down the mundane daily routines, relations and experiences, or in the form of graphic prints, the artist involves her innermost feelings - insecurities, fears, apprehensions, hidden desires, emotions.

Quite unexpectedly, a personal and direct experience of a world that she longs for opens up before us – a world in which memories from childhood are still alive, in which the lightness and airiness of the dandelion is tangible, and in which smells and pictures from the parents' home abound. And just when we think that the artist has made bold to offer us her carefully kept, cocooned microcosm, we realize that this takes more time and patient listening, since the wavering of these images is discreet, restrained, almost totally silent. Through sets of forms it is possible to discern diverse emotional phases and anticipate the delicacy and fragility of the artist's female being, but also to feel the power and compactness of her artistic ego.

Works from this series are small-formatted, suiting the artist's discrete, silent poetics. She encloses them - in order to preserve important things, lay aside the hidden desire, diminish insecurity and seemingly become less vulnerable.

With equal devotion, the artist mixes, combines and adjusts diverse materials and procedures. In these collages "...a work of art lives its own life, rather than being a reflection of someone else's life, showing

1 Giulio Carlo Argan, *Studije o modernoj umetnosti*, Nolit, Beograd, 1982, p. 113.

that space is no longer conceived as a homogenous and unified whole...². The collages are compact, meticulous in the treatment of form, and thoroughly planned. Even the seeming imperfections have their own purpose – a partly cracked surface membrane, with thorns, biscuits or walnut shells peeping underneath, which, essentially delicate and easily cracked, become hard and resistant with the addition of a new layer, a steady “protective” membrane. Its tearing breaks the illusion of the object whose nature is just anticipated, but it is at the same time the metaphor of the “painful”, traumatic communication with the outside world. In this way it arouses the sense of confusion, turning “trompe l’oeil” into “trompe d’epit”.

“There’s gain and there’s loss in a game; one who does not take part in suffering should not take part in joy.” Paul Gauguin³

Unlike the sharp edges and dark surfaces of the collages, graphics contain the artist’s subtle and sophisticated warmth, highlighted by the use of pastel tones. The colours vary from green, ochre and blue, graded according to the predominant emotion. They are special landscapes of soul, with the stylized, reduced forms which have a concrete meaning, sometimes clearly recognizable and sometimes hard to discern, and which indirectly reflect inner pulsation.

Emphasizing the importance of space in which she works as a place which “must have a specific atmosphere (the ambience I create is part of my work)”, in some works the artist refers to the relations with the outside world, bringing us back to the cocoon as her safe haven, the womb which she herself - the foetus – does not want to leave.

Openness to new experiences seems to be bridled by the need to view everything from a distance - time and physical. “A child is born mature, already having atavistic experience, and there is no difference between this experience and that of a grown-up person”, C. G. Argan⁴ maintains, but he is still insufficiently ready to directly face everyday life. The artist’s being is thrown into the whirlpool of the outside world, with the arms widely spread, but instructed by mistakes, it remains frightened and insecure, looking back. Overcoming fear from defeat, the artist gets out of the shell, ready for new fights, aware that the fine, delicate dandelion of her carefree childhood will remain undispersed merely in her imagination.

Despite the small formats which restrict the scope of action, the images emanate airiness; they are clean and “imbued with air and light”, with minimum elements and a unique sense of space which is “neither depth nor surface”.

Though at times locked up in the whirlpool of feelings, Aleksandra Tomić’s paths do not get lost and they always return to the starting point. “Side streets are equally clear as the main one: we cannot tell whether this miraculous space presses down on us like a crystal piece or it attracts us and draws us in to the bottom, to nothing, just like an ice floor.”⁵

Mirjana Dabović Pejović

2 Ibid, p. 233.

3 Pol Gogen, *Zapisi civilizovanog divljaka*, Mono&Mañana, Beograd, 2004, p. 34.

4 Giulio Carlo Argan, *Akile Bonito Oliva*, *Moderna umetnost 1770-1970-2000 II*, Clio 2005. p. 130.

5 Ibid

Aleksandra Tomić Dada

Rođena 1978. godine.

1997. - završila Srednju školu za Umetničke zanate u Šapcu, konzervator i preparator kulturnih dobara

2004. - diplomirala na Fakultetu likovnih umjetnosti Cetinje, Odjek grafika, klasa prof. Jakova Đuričića

2008. - magistrirala na FLU Cetinje, Odjek grafika, klasa prof. Anke Burić

Kolektivne izložbe:

1996. - III izložba ikona, Galerija Doma kulture " Vera Blagojević", Šabac

2003. - "Izložba male grafike", Grafički kolektiv, Beograd

VII internacionalno bijenale umetnosti minijature, Gornji Milanovac

"Grafika forma parva" Galerija Most, Podgorica

Art Gallery Sye Rider, Herceg Novi

XII izložba malog formata, Kulturni centar Šabac

"40 godina likovnog stvaralaštva", Kulturni centar Šabac

2004. - XII Bijenale studentske grafike Srbije i Crne Gore, Galerija Doma kulture Studentski grad, Novi Beograd

"Nagrađeni na XII bijenalu studentske grafike Srbije i Crne Gore", Galerija

Doma kulture Studentski grad, Novi Beograd

XIII izložba malog formata, Kulturni centar, Šabac

48. oktobarski salon, Narodni muzej, Šabac

2005. - VI studentsko internacionalno art bijenale, Muzej grada Skoplja

I međunarodno bijenale umjetnosti minijature, Nikšić

"Meeting Point", Plavi dvorac, Cetinje

2006. - "Izložba male grafike", Grafički kolektiv, Beograd

"Majska izložba grafike", Grafički kolektiv, Beograd

Nagrade:

- Nagrada za najbolju ikonu, Galerija doma kulture " Vera Blagojević", Šabac

- Godišnja nagrada iz oblasti grafike Fakulteta likovnih umjetnosti Cetinje

- Nagrada XII bijenala studentske grafike Srbije i Crne Gore, Galerija doma kulture Studentski grad, Novi Beograd

adresa: Nikolaja Velimirovića 37, 15000 Šabac, Srbija

kontakt: +382 15 33 60 34; + 382 64 39 60 44 9

e-mail: tomic_aleksandra@yahoo.com